

N:o 168.

Af Herr A. W. Wigardt: Angående förändringar uti och tillägg till Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862 om kyrkostämma samt om kyrkoråd och skolråd.

Redan vid sistlidne riksdag väckte undertecknad motion om förändring i Kongl. Förordningen den 21 Mars 1862, angående kyrkostämma samt skolråd och kyrkoråd, rörande val af ordförande i skolrådet. Tacksamt måste erkännas, att Lag-Utskottet, på sätt dess Utlåtande N:o 69 utvisar, gick min och öfrige motionärers önskan i viss mån till mötes. Att Utskottets förslag i omrörda fall icke vann Kamrarnes bifall, torde hafva härledt sig deraf, att få funno sig tillfredsställda med Utskottets bemedlingsförslag. Ett förslag med större utsigt till framgång torde dock vid denna riksdag vara lättare åstadkomma, sedan den allmänna meningen i detta fall uttalade sin önskan vid sistlidne riksdag. Nödigt och rättvisast torde det ock vara att nu med ens taga steget fullt ut och ingå på ett fritt valsätt, i hvad det berör val till ordförande i skolrådet. Att emellertid, på sätt Utskottet gjorde vid sistlidne riksdagen, särskilja kyrkorådet och skolrådet synes vara nödvändigt, om ordförandeskapet i det förra gerna kan blifva vid hvad redan finnes stadgadt. Hvad deremot skolrådet beträffar och då man härutinnan måste hafva ändring, torde det vara desto lämpligare, i mer än ett hänseende, att lagen härutinnan vid en omredigering får all den fullständighet som är af nöden; så ock då de framställda anmärkningarne mot nu gällande föreskrifter i afseende å skolråd ej ensamt kunna hänföras till presten såsom ordförande, torde det vara nödigt att förebygga klander äfven i andra fall. Det klagas nemligen på många ställen ej blott öfver den overksamme, sjelfskrifne ordföranden, utan äfven, särdeles i folkskoleinspektörernes berättelser, öfver bristande nit hos skolstyrelserna in corpore. Detta måste afhjelpas och jag tror detta ändamål kan vinnas, om man för ordföranden och ledamöterna i skolrådet stadgar samma bötesbestämmelser, då de utan anmältdt förfall äro frånvarande från skolrådets sammanträden, som de, hvilka äro stadgade för ordförande och kommunalfullmäktige i § 32 af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet. För att emellertid ett sådant stadgande ej må anses för strängt, och på det skolrådets sammanträden ej måtte

mätte behöfva inställas i brist på ledamöter, anser jag att i lagen om skolråd bör inrymmas en bestämmelse derom, att äfven suppleanter mätte väljas. Komma kyrko- och skolråd, som afsedt är, att särskiljas, anser jag det vara nödigt, ja rent af obilligt att förneka kyrkoförsamlingsbetjente, om de för öfrigt ega rösträtt vid kyrkostämman och förtroende, valbarhet till ledamot- eller suppleantskap i skolrådet. Hvarifrån en dylik undantagslag för dem härleder sig, eller hvarföre de, och endast de, blifvit uteslutne från valbarhet och ställde i paritet med öfrige personnager, som omförmälas i 24 § af förstberörda förordning, det är för mig oförklarligt. — Hvarken i komiterades betänkande, som uppgjorde förslaget till våra kommunallagar, eller i det utlåtande Utskottet afgaf vid deras antagande, finnas några motiver för ett sådant undantagsförhållande. Mig synes, att sådana undantagslagar för redlige om än ringa medborgare, då de som sagdt är för öfrigt ega tala och rösta å kyrkostämman, ej passar väl för samhället i våra dagar. Lägges härtill, att t. ex. mången orgelnist, kantor och klockare inom vårt land, innan de erhållit en dylik tjänst, kanske i tiotal af år egnat sina krafter åt skollärarekallet och således troligen bättre än mången annan församlings-ledamot känner skolans ställning och behof; så synes det mig minst sagdt underligt att utesluta dem från en plats, för hvilken de kanske passa aldra bäst. Äro dessa tjänstemän, eller rättare betjenter, äfven skollärare, då kanske man icke borde invälja dem i skolrådet, ehuru det tvifvelsutan skulle lända till ganska goda beslut, i fall en skicklig skollärare, om ej med beslutande rätt, finge närvara och deltaga i skolrådets förhandlingar. I våra högre läroverk har man icke heller betagit den förfarne läraren att i läroverks-kollegiet deltaga och sådant måste vara gagneligt.

På grund af hvad jag sålunda haft äran andraga, får jag vördsammast föreslå:

att Riksdagen mätte för sin del besluta, att Kongl. Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd af den 21 Mars 1862 må i nedan anförda §§ erhålla följande tillägg och förändrade lydelse:

§ 23.

Kyrkoherden eller den hans embete förestår eller ock annan prestman, som han för något tillfälle kan dertill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken särskild ständig prestman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden, eller den hans embete förvaltar, ej är tillstädes. Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar samt så många vid kyrkostämman valde, för gudsfruktan och nit kände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Till ordförande och ledamöter i skolrådet eger församling å kyrkostämma utse ett lämpligt antal män, som för nit om skolväsendet kände äro.

I såväl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternes antal, ordföranden inberäknad, ej understiga fem. För att, då ordinarie ledamot i kyrko- eller skolrådet har förfall, vid kallelse tillstädeskomma, ege ock församling utse ett lämpligt antal suppleanter, ej öfverstigande antalet af ordinarie ledamöter. Skulle förfall för skolrådets ordförande inträffa, ega ledamöterne utse en vice ordförande för tillfället.

Ledamöter i kyrkorådet såväl som ordförande och ledamöter i skolrådet väljas för en tid af fyra år.

§ 24.

I denna § föreslår jag måtte uteslutas sista punkten, som lyder sålunda:
samt ej heller kyrkoförsamlingens redovisningsskyldige och aflönade betjente.

§ 25.

Denna § anser jag böra få sig tillagdt ett andra moment, så lydande:

Ordförande eller ledamot i skolrådet, som utan anmältd, af skolrådet godkändt, förhinder från sammankomst sig afhåller, skall böta till skolkassan två riksdaler riksmünt, och dubbelt så mycket, om sammanträdet måste, i anseende till de närvarandes fåtalighet, inställas eller upplösas. Att tillse det dessa böter utgå tillkommer de revisorer, som granska skolans räkenskaper, och skola dessa bötesmedel användas till belöningar åt de mest flitiga barnen.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1868.

A. W. Wigardt.